

De toegevoegde waarde van de basisvoorziening cultuurparticipatie voor de provincie Zuid-Holland

NOVEMBER 2018

Cultuuronderwijs

stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren tot nieuwsgierige burgers en flexibele denkers die in staat zijn om te gaan met de uitdagingen van de toekomst en om innovatieve oplossingen te bedenken voor de problemen van morgen.

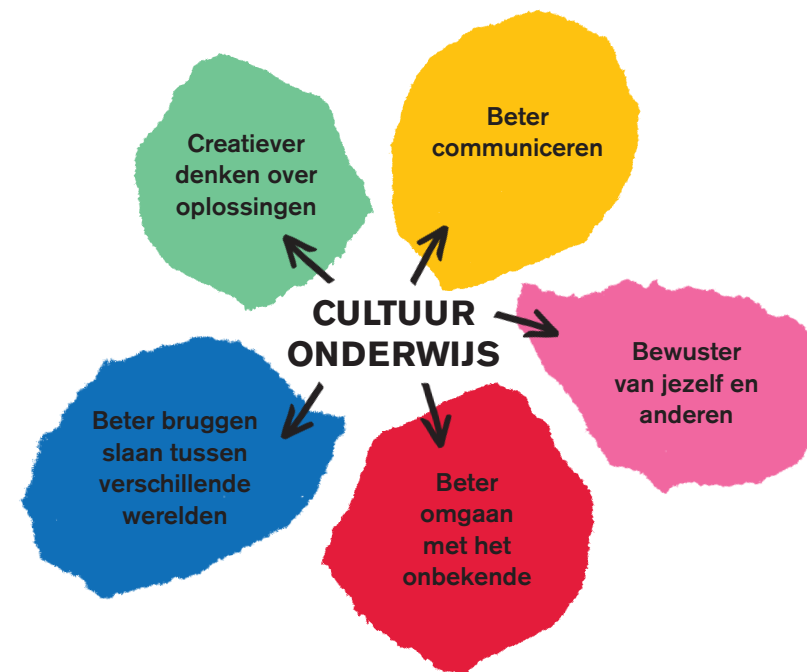
Kunst, cultuur en erfgoed zijn belangrijk voor de maatschappij en voor de mensen die deze maatschappij vormgeven

KUNSTGEBOUW

JEUGDTHEATERHUIS ZUID-HOLLAND

POPUNIE

STICHTING EDUCATIEVE ORKEST PROJECTEN

De Zuid-Hollandse Basisvoorziening Cultuurparticipatie

De waarde van kunst en cultuur

Kunst, cultuur en erfgoed zijn belangrijk voor de maatschappij en voor de mensen die deze maatschappij vormgeven. Ook in het rijksbeleid worden kunst en cultuur steeds prominenter genoemd als zaken om te koesteren en met trots uit te dragen. Cultuuronderwijs, de confrontatie met kunst, de kans om deel te nemen aan cultuur, de kennis over jezelf en je omgeving, leveren een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Cultuuronderwijs stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren tot nieuwsgierige burgers en flexibele denkers die in staat zijn om te gaan met de uitdagingen van de toekomst en om innovatieve oplossingen te bedenken voor de problemen van morgen. Wie op jonge leeftijd cultuuronderwijs heeft genoten, blijft op latere leeftijd genieten van culturele voorzieningen en evenementen die bijdragen aan de verlevendiging van de woonomgeving en de regio.

Basisvoorziening Cultuurparticipatie

De provincie Zuid-Holland biedt met de basisvoorziening cultuurparticipatie sinds 2013 tweedelijns ondersteuning op gebied van cultuuronderwijs en talentontwikkeling aan gemeenten en onderwijsinstellingen, en richt zich daarmee op de ontwikkeling van kinderen en jongeren. De basisvoorziening voorziet in een infrastructuur voor cultuuronderwijs, waar kinderen en jongeren kennis maken met en deelnemen aan kunst en cultuur. In het verlengde daarvan biedt de basisvoorziening ook de mogelijkheid om te verdiepen en specialiseren, waarmee er een keten van talentontwikkeling is ontstaan.

SEOP, Popunie, Jeugdtheaterhuis en Kunstgebouw vormen samen de Zuid-Hollandse basisvoorziening cultuurparticipatie. Met de basisvoorziening wordt een belangrijke maatschappelijke taak uitgevoerd. Als tweedelijns organisaties zorgen wij ervoor dat kinderen

Kunst en cultuur helpen om je verbeeldingskracht te ontwikkelen, om te dromen en de wereld op een andere manier te bekijken. Daarom is cultuuronderwijs ongelooflijk belangrijk en kan het niet genoeg gegeven worden op de basisschool

JAAP SMIT, COMMISSARIS VAN DE KONING IN ZUID-HOLLAND

en jongeren in heel Zuid-Holland in aanraking kunnen komen met kunst en cultuur. Ons beleid is erop gericht dat niet alleen de grotere steden in Zuid-Holland, maar vooral ook de kleinere gemeenten die zelf onvoldoende aanbod, faciliteiten en organisatorisch volume hebben, optimaal bediend worden en toegang hebben tot kwalitatief hoogwaardig cultuuronderwijs en talentontwikkeling.

Gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren in Zuid-Holland

De basisvoorziening cultuurparticipatie versterkt wat er in de Zuid-Hollandse gemeenten aanwezig is, en vult aan wat er ontbreekt. Wij hebben oog voor de culturele achterstandspositie van kinderen en jongeren in kleinere gemeenten, en helpen deze te overbruggen. Ten opzichte van de grote steden, waar de dichtheid van cultureel aanbod veel hoger is, komen kinderen in het landelijk gebied minder vanzelfsprekend met cultuur in aanraking. Zeker in deze tijd, waarin is aangetoond dat de competenties nodig voor maatschappelijk welslagen, door cultuuronderwijs sterk worden bevorderd, is het van belang dat alle kinderen worden bediend en bereikt.

De onderbouw, een stevig fundament

De basisvoorziening vormt de 'onderbouw van cultuurparticipatie'. De gemeenten en het onderwijs voorzien zelf in de bovenbouw; het aanbod van lokale culturele instellingen die veelal nauw verbonden zijn

met de gemeente of regio van vestiging. Een stevig fundament is van groot belang voor een duurzaam en effectief provinciaal cultuurparticipatiebeleid. De basisvoorziening voorziet in dit fundament, waarop gemeenten en onderwijsinstellingen kunnen voortbouwen.

Versterking van gemeenten en middenkader

De instellingen in de basisvoorziening leveren een bijdrage aan de informatievoorziening, deskundigheidsbevordering en professionalisering van makers, organisatoren, instellingen, podia en festivals. We verstrekken informatie en zorgen voor professionalisering op het vlak van de productie van events, contracten, vergunningen, programmering, fundraising, promotie en marketing. Zo dragen we bij aan de kwaliteit en groei van het middenkader van de culturele sector in de provincie Zuid-Holland.

Vanuit onze centrale positie, met overzicht over de gehele sector, dragen we zorg voor een goed functionerende infrastructuur en voorkomen we dat het wiel telkens opnieuw moet worden uitgevonden.

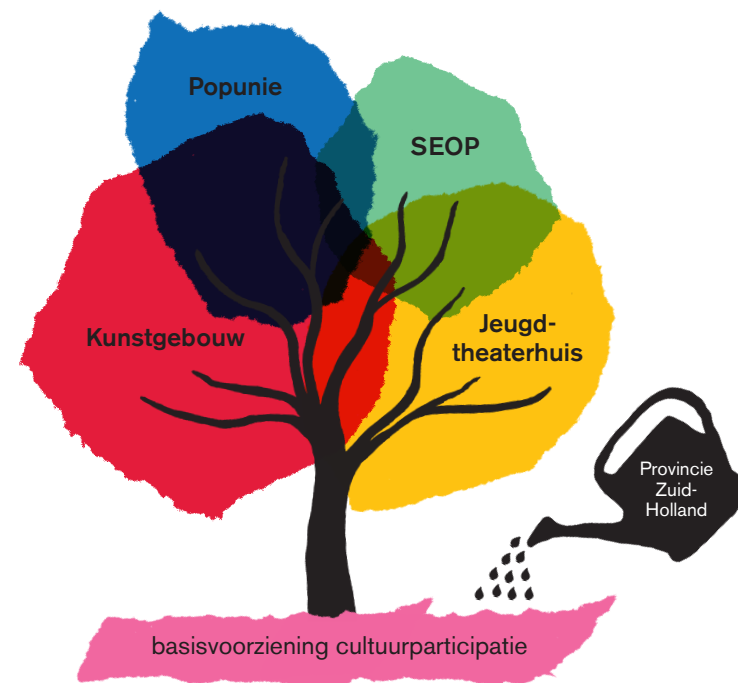
Aansluiting landelijk beleid

In de voorbereiding op de cultuurplanperiode 2021-2024 stimuleert het rijk de vorming van stedelijke regio's. Overheden kunnen elkaar versterken en kunnen hun beleid beter laten aansluiten bij de samenstelling en vraag van de bevolking. Het ministerie van OCW stuurt

aan op een nauwere samenwerking tussen het rijk, de provincie en de regiogemeenten, met als doel meer recht te doen aan regionale identiteiten en regionale culturele ecosystemen.

De provincie houdt zich hoofdzakelijk bezig met de inrichting van de omgeving, een goede infrastructuur en een sterke regionale economie. Hiermee schept ze de voorwaarden voor prettig werken, wonen en recreëren. Cultuur speelt hierbij een belangrijke rol. Cultuur draagt bij aan het positieve imago van de provincie en is van groot belang voor de leefbaarheid, gezondheid, sociale samenhang, veiligheid en economie.

Bij de regiovorming spelen de grote steden, Rotterdam en Den Haag een grote rol. De Zuid-Hollandse basisvoorziening draagt er zorg voor dat ook het gehele landelijk gebied in de regio cultureel wordt bediend.

Samenwerking op basis van complementariteit

De kracht van de Zuid-Hollandse basisvoorziening zit hem in de hoge kwaliteit van de instellingen en de mensen die er werken, in het hoge kennisniveau en de brede ervaring op gebied van educatie en talentontwikkeling en van de verschillende kunstdisciplines die zij vertegenwoordigen. Ook is de diversiteit van de instellingen onderling van grote waarde. Met eenzelfde doel en motivatie, maar elk met een geheel eigen functie werken we samen op basis van complementariteit. Kinderen, jongeren, scholen, instellingen en gemeenten in Zuid-Holland hebben optimaal profijt van de aanwezigheid van de basisvoorziening cultuurparticipatie. De een zal een leven lang theater spelen en hier zelfvertrouwen uit putten, voor de ander zal een vroege confrontatie met muziek leiden tot betere prestaties op school, of tot deelname aan een plaatselijk koor of het vormen van een band. Op welke wijze het ook wordt ingevuld, de basisvoorziening heeft een positieve invloed op de levens van de Zuid-Hollanders.

Meer kwaliteit, meer waarde

De huidige provinciale basisvoorziening sluit goed aan op het uitgangspunt van het rijk dat kinderen zo jong mogelijk in aanraking moeten komen met kunst en cultuur. De basisvoorziening zorgt ervoor dat cultuuronderwijs in de provincie van kwaliteit is, dat er landelijke cultuureducatie- en participatiemiddelen richting Zuid-Holland stromen en kunnen worden ingezet voor activiteiten voor binnen- en buitenschools cultuuronderwijs. Het rijk investeert de komende jaren stevig in cultuur (€50 miljoen in 2019 en €80 miljoen in 2020 en 2021), een groot deel van de investeringen gaat naar cultuuronderwijs via scholen of cultuurfondsen. Het rijk geeft bovendien expliciet aan ook na 2021 te zullen blijven investeren in het landelijke programma *Cultuureducatie met kwaliteit* (CmK). Dit programma wordt ingezet door de tweedelijsorganisatie en voorziet in de financiering van de ontwikkeling van de regionale culturele infrastructuur.

Hier liggen kansen voor Zuid-Holland: de instellingen in de basisvoorziening dragen niet alleen bij aan het verhogen van de culturele kwaliteit in Zuid-Holland, maar genereren ook een multipliereffect voor de geïnvesteerde provinciale middelen.

Bewezen succes

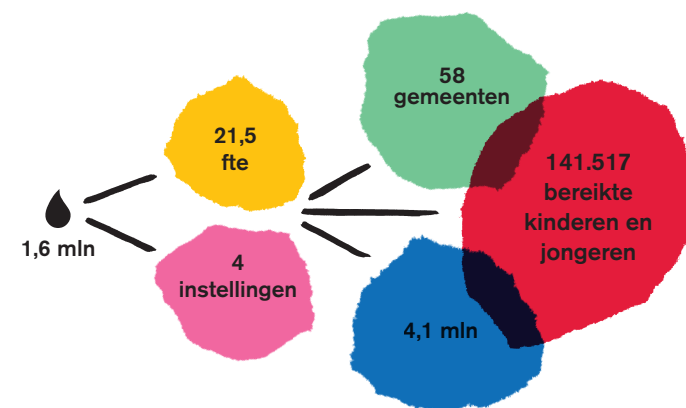
De mate waarin de instellingen die samen de basisvoorziening vormen succesvol zijn in hun opzet is onderzocht. In opdracht van de provincie heeft Tympaan de Evaluatie Monitor Basisvoorziening Cultuurparticipatie 2013-2016 uitgevoerd. Daaruit blijkt dat:

- De basisvoorziening aansluit bij het gemeentelijk cultuurbeleid.
- Onderwijsinstellingen en middenkader zich ondersteund voelen.
- Gemeenten zeer tevreden zijn over de activiteiten van de cultuurnetwerkers.
- De kwaliteit van het aanbod van de instellingen in de basisvoorziening van hoge kwaliteit wordt bevonden en zeer wordt gewaardeerd.
- De instellingen in de basisvoorziening er jaarlijks goed in slagen om alternatieve financieringsbronnen te vinden.

De provinciale investering rendeert

De instellingen zijn levensvatbaar en slagen er goed in de provinciale middelen aan te vullen met andere financieringsbronnen.

Voor de vier culturele instellingen in totaal is de verhouding provinciale subsidie/overige middelen toegenomen: in 2017 stond tegenover elke euro van de provincie € 2,60 aan andere financiering. De andere inkomstenbronnen bestonden vooral uit deelnemersbijdragen/lesgelden, bijdragen van gemeenten en fondsen. Bij de toekomstige financiering doet zich een aantal onzekerheden voor, de belangrijkste daarvan zijn de afhankelijkheid van fondsen en mogelijke bezuinigingen van gemeenten in de komende cultuurplanperiode 2021-2024.

	SUBSIDIE PROVINCIE	SUBSIDIE GEMEENTEN	EIGEN INKOMSTEN	TOTAAL	FTE	BEREIK
Jeugdtheaterhuis	203.700	386.066	482.841	1.072.607	5,2	14.671
SEOP	30.555	24.000	43.000	97.555	0,3	7.950
Popunie	127.313	318.000	155.300	600.613	4,0	50.000
Kunstgebouw	1.222.000	515.828	605.287	2.343.115	12,0	68.896
Totaal	1.583.568	1.243.894	1.286.781	4.113.890	21,5	141.517
<i>Multiplier</i>	2,6					

Het bereik van de basisvoorziening

Kunst- gebouw

Albrandswaard
Alphen aan den Rijn
Binnenmaas
Bodegraven-Reeuwijk
Brielle
Cromstrijen
Giessenlanden
Goeree-Overflakkee
Gorinchem
Gouda
Hellevoetsluis
Hendrik-Ido-Ambacht
Kaag en Braassem
Katwijk
Korendijk
Krimpenerwaard
Lansingerland
Leerdam
Leiderdorp
Leidschendam-Voorburg
Maassluis
Midden-Delfland
Molenwaard
Nieuwkoop
Nissewaard
Noordwijk
Noordwijkerhout
Oegstgeest
Oud-Beijerland
Papendrecht

Pijnacker-Nootdorp
Ridderkerk
Rijswijk
Schiedam
Sliedrecht
Strijen
Teylingen
Vlaarding
Voorschoten
Waddinxveen
Wassenaar
Westvoorne
Zederik
Zoeterwoude
Zwijndrecht

Popunie

Dordrecht
Goeree-Overflakkee
Gorinchem
Gouda
Hellevoetsluis
Hillegom
Katwijk
Korendijk
Krimpenerwaard
Lansingerland
Leiden
Leidschendam-Voorburg
Maassluis
Midden-Delfland

Nissewaard
Papendrecht
Rotterdam
Teylingen
Vlaarding
Voorburg
Zoetermeer

SEOP

Alphen aan den Rijn
Binnenmaas
Bodegraven
Brielle
Capelle aan den IJssel
Cromstrijen
Delft
Den Haag
Goeree-Overflakkee
Gouda
Hendrik-Ido-Ambacht
Hillegom
Katwijk
Korendijk
Leidschendam-Voorburg
Lisse
Maassluis
Noordwijk
Noordwijkerhout
Oud-Beijerland
Pijnacker-Nootdorp

Jeugd- theater huis

Rijswijk
Rotterdam
Schiedam
Strijen
Teylingen
Vlaarding
Waddinxveen
Westland
Westvoorne
Zuidplas
Barendrecht
Binnenmaas
Brielle
Capelle aan den IJssel
Delft
Den Haag

Alphen aan den Rijn
Capelle aan den IJssel
Gouda
Leiden
Maassluis

Jeugdtheaterhuis heeft leslocaties in de vijf genoemde steden, deelnemers zijn afkomstig uit veel meer gemeenten in Zuid-Holland.

Jeugd- theaterhuis Zuid-Holland

Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland (JTH) is een huis waar kinderen en jongeren bezig zijn met theater en kunst. Ze volgen lessen, kijken naar een voorstelling of spelen er zelf in mee. Ze schrijven, filosoferen en discussiëren. Hierdoor ontwikkelen ze het vermogen om te reflecteren op zichzelf en hun omgeving. Zo maken zij theater tot een zinvol deel van hun leven. De missie van het JTH is om op lokaal, provinciaal en op landelijk niveau zoveel mogelijk kinderen en jongeren hiertoe te stimuleren. Het JTH is een kunsteducatieve instelling waarbij de uitwisseling tussen amateurkunst en professionele kunst, tussen buiten- en binnenschoolse activiteiten en tussen actieve en receptieve ervaringen de belangrijkste motor is. Het JTH heeft in een schil om de twee grote steden Den Haag en Rotterdam een infrastructuur voor jeugdtheatereducatie neergelegd, waardoor vele kinderen en jongeren met theater kennismaken, hun vaardigheden verdiepen en hun talent ontwikkelen. Veel van deze kinderen – leerlingen van het eerste uur – zijn op dit moment te zien op alle kleine en grote podia in het land en in andere belangrijke maatschappelijke functies.

Veel leerlingen van het eerste uur zijn momenteel te zien op de grote podia in het land

JEUGDTHEATERHUIS

De afgelopen vier jaar

De afgelopen vier jaar is het JTH zich meer gaan richten op het lokale in plaats van het bovenlokale; er werden binnen gemeenten alternatieve financieringsbronnen gevonden in de vorm van cultuurcoach gelden. Er kwam door uitwisseling en samenwerking meer verbinding tot stand met andere partijen, waarmee doelstellingen gedeeld worden en meer dan ooit werd aanspraak gedaan op het cultureel ondernemende karakter van de organisatie. Bovendien vierde het JTH in seizoen 2016/2017 haar vijftienvigjarig bestaan met het uitbrengen van de familievoorstelling *Meer Grimmige Sprookjes*, de jongerentheaterproductie *Burgerschap* en de uitgave van het tijdschrift *SPEEL!*

1 Van alleen buitenschools naar meer binnenschools aanbod

De afgelopen jaren is het JTH meer activiteiten in het onderwijs (binnenschools aanbod) gaan organiseren. Hierbij is getracht om een koppeling tussen het buitenschoolse- en binnenschoolse aanbod tot stand te brengen om het effect van de inzet of inspanning te vergroten. De binnenschoolse activiteiten werden vooral gefinancierd door bijdragen van gemeenten (overwegend cultuurcoach gelden). De trend om meer actief te zijn in het, vooral primair, onderwijs leidde tot het ontwikkelen van vernieuwend aanbod in de vorm van de Schooltoneelclubs. In de voorgaande periode heeft het JTH in de provincie 15 toneelclubs opgericht op scholen in achterstandswijken. Hierdoor werden kinderen bereikt die door hun achtergrond en opvoeding niet vanzelfsprekend met theater en kunst in aanraking komen. Het succes en het effect van deze activiteit is groot en levert onder andere bijdragen aan de kerndoelen kunstzinnige oriëntatie, de ontwikkeling van 21e eeuwse-vaardigheden, de ontwikkeling van IKC-scholen, deskundigheidsbevordering van docenten en ouderparticipatie. Andere positieve effecten zijn de verbinding die tot stand gebracht wordt tussen het onderwijs en de lokale culturele omgeving en de versterking van de sociale cohesie in de wijk.

2 Sterkere lokale verankering

Naast een intensievere samenwerking met het onderwijs heeft het Jeugdtheaterhuis de afgelopen periode ook geïnvesteerd in uitwisseling, samenwerking en verbinding met theaters en andere culturele instellingen. Vanuit het thema “een leven lang leren” werden nieuwe activiteiten ontwikkeld waarbij de koppeling tussen actieve- en receptieve ervaringen, amateur- en professionele kunst en het ontschotten van leeftijden en doelgroepen de meest in oog springende doelstellingen zijn. Het Jeugdtheaterhuis heeft zich door middel van deze activiteiten in de vijf leslocaties – Alphen aan den Rijn, Capelle aan den IJssel, Gouda, Leiden en Maassluis – sterker weten te verankeren.

3 Ondersteuning

Doordat het JTH zich lokaal sterker profileerde, versterkte ze haar positie in de culturele infrastructuur van de vijf leslocatie gemeenten. Meermaals werd haar kennis en ervaring ingezet bij de ontwikkeling van gemeentelijke cultuurnota's en werd meegewerkt aan nieuwe profielen voor theaters en andere culturele instellingen. In de gemeente Maassluis werd intensief meegewerkt aan de herprofilering van Theater De Koningshof, in Gouda werden vorm en inhoud gegeven aan het Cultuurhuis Garenspinnerij en in Alphen aan den Rijn aan Parkvilla. In Capelle aan den IJssel (Isalatheater) en Leiden (Stadsgehoorzaal-Leidse Schouwburg) werden programma's ontwikkeld ter bevordering van de actieve participatie van het publiek.

4 Meer cultureel ondernemerschap

De crisis, en daarbij behorende bezuinigingen, het veranderende gedrag van doelgroepen en maatschappelijke ontwikkelingen waarop van het JTH een reactie werd verwacht, heeft de organisatie de afgelopen jaren onder druk gezet. Door het verminderen van de provinciale subsidie, in 2013 met meer dan 60% ten opzichte van 2012, richtte het JTH zich vooral op het verzorgen van lessen. Voor het produceren van de voorstellingen,

en daarbij behorende randactiviteiten, werd de organisatie afhankelijk van crowdfunding, fondsenwerving en sponsoring. Door de grote hoeveelheid werkzaamheden die deze activiteiten vereisten nam de frequentie van het maken en spelen van voorstellingen af.

De taken van het Jeugdtheaterhuis

1 Buitenschools aanbod

Een van de belangrijkste activiteiten van het JTH is het geven van lessen buiten schooltijd; van eenmalige workshops tot langlopende lesprogramma's. Uitgangspunt bij de lessen is dat kinderen en jongeren ervaren dat ze iets te zeggen hebben en dat ze dat op een theatrale manier kunnen doen. Aan de ene kant worden een aantal vaardigheden aangeleerd en aan de andere kant wordt de ontwikkeling van authenticiteit geprikkeld. Zo laat het JTH kinderen en jongeren kennismaken met theater, biedt het programma's aan waardoor zij zich erin kunnen verdiepen en worden zij gestimuleerd om zelf te creëren. Ze zijn primair actief – het JTH gelooft er stellig in dat leren door te doen de beste methode is –, maar worden ook uitgedaagd om receptieve ervaringen te ondergaan. Uiteindelijk ontwikkelen zij, door middel van confrontatie en discussie, het vermogen om te kunnen reflecteren op kunst.

De afgelopen jaren heeft het buitenschoolse lesaanbod een grote transitie doorgemaakt. Waar het JTH in de kunstenplanperiode 2013/2016 alleen speelleer-, opleidings- en productieklassen had, werd dit aanbod de afgelopen jaren flink uitgebreid. Er is meer variatie en ook de leeftijd waarop kinderen kunnen instromen is veranderd. Er is meer keuzevrijheid, meer ruimte voor productgericht in plaats van procesgericht leren en er is meer vermaak gecreëerd. Uit een enquête onder leerlingen en hun ouders/verzorgers bleek dat sociale aspecten een belangrijke drijfveer vormen om zich aan het JTH te verbinden. De introductie van het vak ensemble zang,

Foto: Tineke de Lange

waardoor alle 12+ lesgroepen hun lesdag beginnen met een uur zingen, en de gezamenlijke afsluiting van het seizoen tijdens het Jeugdtheaterhuis Weekend, waarbij alle groepen zich in een feestelijke voorstelling presenteren, zijn nieuwe activiteiten waarmee we nog meer verbinding tussen leerlingen onderling trachten te verwezenlijken.

Het lesprogramma van het JTH is gebaseerd op een zelfontwikkelde langlopende leerlijn, waarbij we iedere leerling doorlopend nieuwe uitdagingen aanbieden, zodat zij zich langdurig aan de organisatie kunnen binden en zo het hele leerplan en/of zoveel mogelijk activiteiten doorlopen.

Het buitenschoolse aanbod vindt plaats in de vrije tijd. Op woensdag, donderdag, vrijdag en zaterdag worden

er activiteiten uitgevoerd voor verschillende leeftijdsgroepen op alle leslocaties: Parkvilla in Alphen aan den Rijn, Isalatheater/Fluiterlaan in Capelle aan den IJssel, Cultuurhuis Garensponnerij in Gouda, De Leidse Schouwburg/Stadsgehoorzaal in Leiden en Theater De Koningshof in Maassluis.

2 Binnenschools aanbod

Het JTH ontwikkelt ook een kunsteducatief aanbod voor onderwijsinstellingen, met als doel zoveel mogelijk kinderen en jongeren binnenschools kennis te laten maken met, en zich te verdiepen in theater. Door middel van dit aanbod wil het JTH hen stimuleren ook van het buitenschoolse aanbod gebruik te maken. Door de koppeling tussen de actieve en de receptieve

In het Jeugdtheaterhuis had ik een veel groter sociaal leven dan ik ooit in de Gorcumse disco had kunnen hebben

HANNA VAN VLIET, ACTRICE

activiteiten onder schooltijd op school, onder schooltijd buiten school, na schooltijd op school en na schooltijd buiten school, zijn de kinderen en jongeren op verschillende manieren met theater actief. Bij deze activiteiten werkt het JTH samen met scholen voor primair en voortgezet onderwijs, naschoolse opvang, schouwburgen en bibliotheken, en heeft hierdoor in de lesplaatsen en regio's een groeiend netwerk voor jeugdtheatereducatie opgebouwd. Bij de uitvoering van dit aanbod probeert het JTH zoveel mogelijk kinderen en jongeren, die al langer aan het huis zijn verbonden, ook wel aangeduid als de "smalle top", in te zetten als voorbeeld en peer-educator voor die uit de "brede basis". Op 15 scholen voor primair onderwijs in de 5 leslocaties, Den Haag en Rotterdam werden in het schooljaar 2015-2016 schooltoneelclubs opgericht. De leerlingen hebben de familievoorstellingen *Grimmige Sprookjes* (2015-2016) en *Meer Grimmige Sprookjes* (2016-2017) gezien en maakten hiervan daarna een eigen versie. Ook namen zij deel aan het meespeelproject bij *Meer Grimmige Sprookjes*. De schooltoneelclubactiviteiten leveren een positieve bijdrage sociaal-emotionele ontwikkeling, de taalontwikkeling, de leesbevordering en de ouderparticipatie. In de komende jaren willen wij de schooltoneelclubactiviteiten continueren en uitbreiden. Nadruk ligt op een gelijkwaardige inbreng van de docent/regisseur van het JTH, teamleden van de betrokken scholen en ouders/verzorgers van de leerlingen.

De schooltoneelclubactiviteiten worden gefinancierd door bijdragen van fondsen en vanuit de combinatie-functieregeling van rijk en gemeenten. Naast de schooltoneelclubs biedt het JTH ieder seizoen een pakket verschillende activiteiten aan voor het primair- en voortgezet onderwijs. Dit gebeurt vaak in samenwerking met een lokale organisatie voor kunsteducatie en na-schoolse opvang. We proberen hierbij nieuwe doelgroepen te bereiken, waarbij de focus niet alleen gericht is op kinderen en jongeren, maar ook op onderwijskundig personeel. Voor de laatste groep werden de afgelopen tijd diverse deskundigheid bevorderende activiteiten ontwikkeld.

Het aanbod van het JTH stimuleert vraag vanuit het onderwijs en andere instanties in het maatschappelijk middenveld. Op deze vraag wordt vervolgens met maatwerk gereageerd. De orderportefeuille, en daardoor omzet, met deze vraaggestuurde projecten nam de afgelopen jaren toe.

3

Het produceren van voorstellingen

In de voorgaande periode heeft het Jeugdtheaterhuis, ondanks het wegvallen van subsidies, een aantal voorstellingen uitgebracht; de familievoorstellingen *LOVE*, *Grimmige Sprookjes*, *Meer Grimmige Sprookjes* en de jongerentheatertheaterproducties *Bunny*, *Punk Rock en Burgerschap*. De financiering van deze voorstellingen kwam tot stand door middel van fondsenwerving. In het maken en bij het spelen van voorstellingen komt alles waar het Jeugdtheaterhuis voor staat bij elkaar. Het is een voertuig om alle doelgroepen met elkaar te verbinden en om nieuwe vormen van uitwisseling en samenwerking te ontwikkelen tussen culturele en maatschappelijke instellingen in Zuid-Holland (en ook daar buiten). Want samen bouwen aan een toekomst waarin kinderen en jongeren zowel binnen- als buitenschools onder en na schooltijd actief en receptief met theater bezig zijn, waarin de amateurs van nu de professionals van straks zijn en waarin de jonge bezoeker van nu deel

uitmaakt van het volwassen publiek straks, blijft een prachtige uitdaging om gezamenlijk de schouders onder te zetten.

In seizoen 2019/2020 brengt het JTH in samenwerking met het Luxor Theater Rotterdam de muzikale familievoorstelling *BEER* uit. Naast de voorstelling wordt een veelkleurig pallet van participerende projecten georganiseerd. Zo gaat het JTH samen met Kunstgebouw, Popunie en SEOP op *BERENJACHT*. In het landelijk gebied van Zuid-Holland wordt gezocht naar jeugdig beginnend en toptalent dat aan de voorstelling gaat mee werken.

Toekomstperspectief

Door maatschappelijke trends zoals individualisering en digitalisering zien wij een afname in deelname van met name 12+ jarigen. Deze trend is ook zichtbaar in andere sectoren van vrijetijdsbesteding, zoals bij voetbal- en tennisverenigingen. De afgelopen jaren hebben we ons aanbod aangepast en bieden door het organiseren van musical activiteiten ook de gelegenheid om naast proces- meer productgericht te leren. Het bijstellen van ons aanbod en het inzetten van vernieuwende marketing-strategieën om het bereik te stabiliseren en te vergroten heeft de komende jaren grote prioriteit. Deze tijd, waarin isolement en de kloof tussen hoog- en laagopgeleid grote thema's zijn, vraagt meer dan ooit om perspectief en dialoog. Kunsteducatie, zowel binnen- als buitenschools, kan daar een grote bijdrage aan leveren. Want door ons motto "*samen met anderen iets maken dat ertoe doet en dat van schoonheid is*" maken wij kinderen en jongeren "powerful".

Op ons Youtube kanaal is een minidocumentaire over de Schooltoneelclubs te zien.

The logo is a green, irregular, cloud-like shape. Inside the shape, the text 'Stichting Educatieve Orkest Projecten' is written in a bold, black, sans-serif font, arranged in four lines.

Stichting Educatieve Orkest Projecten

Veel voor weinig

Voor een zeer bescheiden boekjaarsubsidie (slechts €30.555 per jaar) vervult de Stichting Educatieve Orkest Projecten (SEOP) nog steeds een zeer waardevolle taak: vele duizenden kinderen door de hele provincie kennis laten maken met klassieke muziek, met als uitgangspunt het symfonieorkest.

In de periode 2015-2018 heeft de SEOP, met circa 300 projecten tussen de 22.000 en 25.000 kinderen en jongeren bereikt in meer dan 30 verschillende gemeenten. In deze periode is, naast de boekjaarsubsidie van de provincie, naar schatting (in afwachting van de eindcijfers van 2018), minstens € 250.000 aan additionele fondsen geworven. De boekjaarsubsidie is de seed money die het mogelijk maakt om dit bedrag te verdrievoudigen met subsidies van gemeenten, giften van fondsen en uitkoopsummen.

Unieke taak en bereik

De SEOP organiseert al 15 jaar bijzondere muziekprojecten voor de jeugd, met als uitgangspunt het symfonieorkest. Als enige organisatie in Zuid-Holland, gaat de SEOP met een professioneel symfonieorkest (RBO Sinfonia) en unieke projecten naar tientallen gemeenten toe – ook de kleine en middelgrote gemeenten, waar zelden of nooit een symfonieorkest komt.

De SEOP heeft, sinds de oprichting in 2002, tientallen producties en vele honderden projecten uitgevoerd, die meer dan 100.000 kinderen hebben bereikt. Het symfonieorkest en het hele symfonisch repertoire zijn een unieke en zeer rijke ontwikkeling van de westerse muziekcultuur. Het zou een grote lacune zijn als kinderen geen een keer tijdens hun schoolloopbaan hier kennis mee zouden maken.

Toch is het niet zo voor de hand liggend dat kennis-making met een symfonieorkest voor alle kinderen in Zuid-Holland toegankelijk is: de twee grote professionele orkesten beperken zich tot educatieve activiteiten in hun eigen stad – vaak zelfs hun eigen zaal. Kinderen uit de kleine en middelgrote gemeenten vallen buiten de boot. Er is dus geen sprake van overlap tussen de activiteiten van de SEOP en de educatieve programma's van de grote orkesten.

Expertise en werken op bovenlokaal niveau

Het is evenmin voor de hand liggend dat het praktisch te realiseren zou zijn voor kleine en middelgrote gemeenten om zelf educatieve projecten rondom het symfonieorkest op te zetten: hiervoor ontbreken de expertise, faciliteiten en middelen, maar vooral het meest essentiële: een orkest.

De meerwaarde van de Stichting Educatieve Orkest Projecten is dat het op bovenlokaal niveau kan realiseren wat de gemeenten zelf niet kunnen: een aanbod van muzikeducatie door middel van een beroepsorkest, RBO Sinfonia, dat bereid is naar elke gemeente, hoe klein dan ook, af te reizen met speciale jeugdvoorstellingen. Daarnaast heeft de SEOP een rijkdom aan kennis,

organisatorische ervaring en een uitgebreid netwerk die het ontwikkelen en uitvoeren van kwalitatief hoogwaardige muziekprojecten voor de jeugd mogelijk maken.

Breed aanbod van hoge kwaliteit

Alhoewel financiering van de projecten veel moeilijker is geworden sinds het stopzetten van de structurele projectgelden die de SEOP via de provincie ontving (eerst Actieplan Cultuurbereik, later Innovatiegelden), is het toch gelukt om in de periode vanaf 2015 een breed scala aan projecten te realiseren.

Kleine voorstellingen voor in de klas, zoals *Tuba Tom* of *Hans en de Verloren Ring*. Grote producties die in regionale theaters of omgetoverde sporthallen worden gespeeld, zoals *Beethoven Woont Boven* of *Wolfgangs Wondere Wereldreis*. Grote zangprojecten, waar kinderen uit een hele regio actief in de voorstelling mee kunnen doen, zoals *Lelawala: een Canadese Indianen-legende* of *Reis om de Wereld in 80 Dagen*. Projecten die op bekende kinderboeken zijn gebaseerd, zoals *Koning van Katoren* of *De Reuze Perzik*. Projecten met historische thema's, zoals *Het Koffertje van Ida Vos*: een muziekvoorstelling over onderduiken in de Tweede Wereldoorlog door de zoon van de beroemde schrijfster. Projecten met actuele thema's, zoals *Imad*: een verhaal over een jonge vluchteling die in Nederland terecht komt (deze voorstelling is ook gespeeld op een AZC).

Nieuwe invalshoeken en samenwerkingsverbanden. Onder meer door de samenwerking met gemeenten, scholen, culturele instellingen, muziekscholen, amateur-muziekverenigingen, regionale theaters, de andere instellingen van de Basisvoorziening Cultuurparticipatie

Wij laten duizenden kinderen kennis maken met klassieke muziek met als uitgangspunt het symfonieorkest SEOP

en nu ook het Jeugdfonds Sport en Cultuur, bereikt de SEOP zijn doel om muziekprojecten rondom het symfonieorkest elk jaar naar duizenden kinderen door de hele provincie te brengen.

In 2017/2018 is veel tijd geïnvesteerd in het koppelen van SEOP-projecten aan de plaatselijke aanbieders van muzieklessen (muziekscholen en -verenigingen) en het ontwikkelen van nieuwe aanknopingspunten.

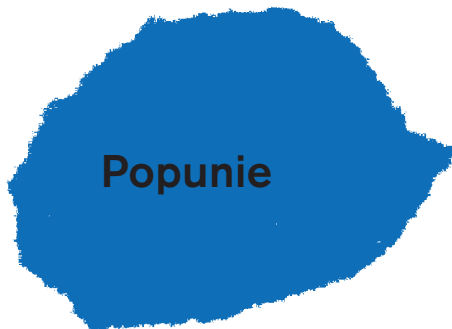
Enerzijds was het doel hiervan kinderen te motiveren om op muzikles te gaan, ofwel een meer duurzaam effect te bereiken. Anderzijds was het doel om nieuwe aanwas te genereren voor de muziekscholen en -verenigingen, en daarmee het (amateur) muzikaal leven in de gemeenten te versterken.

Uit een preliminaire evaluatie blijkt dat alle partijen – scholen, muziekscholen en -verenigingen, gemeenten en het Jeugdfonds Sport en Cultuur – heel enthousiast zijn over deze nieuwe, gecoördineerde aanpak.

Conclusie

Om de bovengenoemde functie te kunnen vervullen en deze zeer positieve resultaten te kunnen bereiken, is een instelling die op bovenlokaal niveau kan werken essentieel. De SEOP kan deze bovenlokale functie vervullen dankzij de financiële ondersteuning van de provincie. Dat het succesvol is, blijkt uit het vliegwieleffect van de activiteiten, het multipliereffect op financieel niveau en uiteraard de zeer enthousiaste reacties – van de samenwerkingspartners, maar vooral van de kinderen zelf. Voor een gering bedrag kan dit belangrijk stuk cultureel erfgoed, symfonisch muziek, aan de nieuwe generaties worden overgedragen.

Wij hopen dat de provincie bereid zal zijn de SEOP te blijven ondersteunen in de komende periode zodat de zeer waardevolle werkzaamheden verder kunnen worden ontwikkeld en voortgezet.

Samen met de provincie en de gemeenten in Zuid-Holland zorgt de Popunie ervoor dat jong en oud in de beginfase van hun muzikale carrière gebruik kan maken van de infrastructuur, expertise, talentontwikkeling en voorzieningen die onze provincie rijk is. De ondersteuning van de Popunie aan de gemeenten en het middenkader in Zuid-Holland zorgt ervoor dat er jaarlijks 40 evenementen plaatsvinden waarop ruim 2.000 jongeren kunnen optreden en hun talenten kunnen ontwikkelen. Door een beroep te doen op Music Support Zuid-Holland of de kennis/database van de Popunie, worden de kleinere gemeenten/regio's geholpen bij de realisatie van evenementen ter verlevendiging van de regio. Dankzij de Popunie doet Zuid-Holland mee aan het belangrijkste talentenontwikkelingstraject voor jongeren tussen de 13 en 18 jaar in Nederland: de Kunstbende. Hieraan doen jaarlijks honderden jongeren mee uit ruim 40 verschillende Zuid-Hollandse gemeenten. De laatste jaren winnen deelnemers uit Zuid-Holland veel hoofdprijzen bij de nationale finales. Elke euro die de provincie Zuid-Holland in de Popunie investeert wordt door ons jaarlijks ruimschoots verviervoudigd met aanvullende inkomsten van gemeenten, fondsen, opdrachtgevers, sponsors en deelnemers. Mede dankzij de Popunie is Zuid-Holland de bakermat en kraamkamer van de Nederlandse popmuziek.

Terugblik afgelopen vier jaar

In opdracht van de provincie heeft het Tympaan Instituut de Evaluatie Monitor Basisvoorziening Cultuurparticipatie 2013-2016 uitgevoerd. Daaruit blijkt onder andere dat het aanbod van de Popunie goed aansluit op de uitgangspunten van de basisvoorziening en dat de gemeenten het aanbod van de Popunie op prijs stellen: *“de ondersteuning van de Popunie wordt zeer gewaardeerd, zowel wat betreft beschikbaarheid van middelen in het kader van Music Support als wat betreft inhoudelijke advisering (bijvoorbeeld ten aanzien van de reorganisatie van festivals) en de mogelijkheden die Popunie creëert voor bands/muzikanten om op te treden. De Popunie wordt als heel toegankelijk ervaren.”*

Jaarlijks bedient de Popunie circa 35 gemeenten in Zuid-Holland. De door Tympaan geënquêteerde gemeenten zijn lovend over de inzet, werkwijze en kwaliteit die de Popunie levert: *“Daarnaast wordt ook de inhoudelijke expertise van Popunie zeer gewaardeerd: Popunie is de plek waar je terecht komt als je serieuze vragen hebt over popmuziek, bijvoorbeeld als het gaat om het op een andere manier organiseren van een talentenjacht. Popunie heeft veel kennis en ervaring op een heel breed gebied. Popmuziek is een hele specifieke sector, omdat de ontwikkelingen veel sneller gaan dan in andere cultuursectoren.”*

Een andere indicator waaruit ons succesvolle functioneren blijkt, is de mate waarin we erin slagen om additionele financiering te realiseren voor onze diensten en projecten. Sinds 2013 realiseert de Popunie jaarlijks rond de 80% additionele financiering, naast de 20% vanuit de Basisvoorziening Cultuurparticipatie. Hierbij is sprake van een mix van gemeentelijke bijdragen, fondsen, sponsoring en deelnemersbijdragen.

Inzet van de Popunie

De Popunie vervult vanaf 2013 de makelaarsfunctie tussen gemeenten, middenkader, lokale culturele instel-

lingen en makers/jongeren in de provincie Zuid-Holland. Vanuit onze centrale positie en overzicht dragen we zorg voor een goed functionerende gemeentelijke infrastructuur, verlevendiging van de regio's, talentontwikkeling en kwaliteits- en deskundigheidsbevordering van het middenkader, evenementen en de makers in de regio.

De gemeenten dragen zelf ook direct en indirect bij aan al die kleine en middelgrote evenementen en reguliere optredens. Het betreft initiatieven met provinciale dekking van Puttershoek tot de Bollenstreek en van Gorinchem tot Scheveningen. Met onze projecten Music Support Zuid-Holland en Kunstbende Zuid-Holland worden jaarlijks ruim vijfendertig gemeenten direct bediend. Omdat de functie van de Popunie breed wordt erkend en we complementair te werk gaan, worden we overal met open armen ontvangen.

Mede dankzij de Popunie is Zuid-Holland de bakermat en kraamkamer van de Nederlandse popmuziek

POPUNIE

Kwaliteit- en deskundigheidsbevordering / coaching en begeleiding

Adviezen, telefonisch, per mail, social media en in gesprekken: gemiddeld 25 per dag
Demobeheer: ruim 2.500 bands/acts in het bestand
Ondersteuning middenkader en stimulering cultureel ondernemerschap: jaarlijks ruim 200 gecoachte studenten, muzikanten en Meet The Pro cursisten

We begeleiden en coachen talentvolle jonge muzikanten, studenten en organisatoren. We helpen bij onderzoekopzetten, beoordelen communicatieplannen en

adviseren bij contracten en buitenlandse tournees, et cetera. Ook bieden we al ruim 30 jaar onderdak aan studenten, die hier in een prettige werksfeer en onder goede begeleiding kennis en praktijkervaring opdoen. Jaarlijks worden universitaire, mbo en/of hbo-stagiaires opgeleid, die na hun opleiding vaak doorstromen naar een betaald dienstverband bij ons of in de sector. Vanaf 2013 is de Popunie erkend als Ecabo Erkend Leerbedrijf. We zijn in diverse opzichten een waar opleidingsinstituut.

De Popunie is partner bij het JINC-programma (Jongeren INCorporated). JINC organiseert bliksemstages waarbij kinderen van basisscholen en het vmbo naar bedrijven gaan voor een kennismaking met een aantal beroepen. In 2017 hebben we vier keer een groep scholieren verwelkomd die een ochtend lang ervaring opdeed en bezig ging met het schrijven van recensies, interviews afnemen met bekende muzikanten, een eigen festival programmeren, et cetera. In totaal zijn dertig leerlingen bij de Popunie op werkbezoek geweest van Calvijn Meerpaal, Melanchton Mathenesse, De Waalse School en de Savornin Lohmanschool.

Music Support Zuid-Holland (MSZH)

Ondersteunde initiatieven op jaarbasis: 40

Actieve participatie jongeren op jaarbasis: 2.000 (> 450 acts)

Bezoekers op jaarbasis: tienduizenden

Deelnemende gemeenten op jaarbasis: 25 (waarvan diverse gemeenten meermalen per jaar)

De Popunie investeert in samenwerking met de provincie Zuid-Holland en Fonds 1818 in talentontwikkeling en de optreedinfrastructuur in Zuid-Holland. Mede dankzij de structurele bijdrage van de provincie investeert Fonds 1818 meerjarig in Music Support Zuid-Holland. Dankzij MSZH is er een structureel en levendig muziekcircuit in Zuid-Holland, waar de muzikanten speelvaring opdoen en zich door ontwikkelen. Muziekcafés, podia, festivals en nieuwe makers worden geholpen bij het realiseren van hun (droom)evenementen. Het publiek krijgt de kans om in de hele provincie livemuziek van talent uit de regio te bezoeken. Zo wordt de verlevendiging van de gemeenten in de provincie bewerkstelligd en krijgt tevens de ontwikkeling van lokaal talent vorm. Door de jaarlijkse actuele instroom van projecten bouwt de Popunie een actuele database op van locaties, evenementen en muzikanten. Vanuit dit overzicht zorgen we voor gerichte doorverwijzing, afstemming en professionalisering. Eén van de sterke en onderscheidende aspecten van MSZH is dat het is opgebouwd uit vier complementaire onderdelen die de popinfrastructuur in de breedte versterken:

- **Programmatistische ondersteuning:** ondernemende organisatoren doen een beroep op onze database waarin zo'n 2.500 Zuid-Hollandse bands/acts in alle genres opgenomen staan.
- **Organisatorische ondersteuning:** organisatoren doen een beroep op de kennis, expertise en het overzicht van de Popunie als het gaat om belangrijke onderdelen bij de organisatie van optredens en evenementen zoals vergunningen, security, juryleden, uitbetalingsvormen etc.
- **Promotionele ondersteuning:** de optredens worden door de website, artikelen, agenda, Facebook, Instagram

en Twitter van de Popunie gepromoot.

• **Financiële ondersteuning:** matchingsbijdragen voor de programmering van Zuid-Hollandse acts op podia, festivals en evenementen in de provincie.

Kunstbende Zuid-Holland

Jaarlijkse actieve participatie jongeren: 90 acts, 200 jongeren

Aantal gemeenten waaruit de deelnemende jongeren afkomstig zijn: 40

Jaarlijkse coaching en masterclasses: 4 stuks waaraan 125 jongeren hebben deelgenomen

Jaarlijkse deskundigheidsbevordering natraject: 8 masterclasses en try outs

Jaarlijkse fysieke bezoekers: 350 en online bereik: 13.500

Jaarlijks natraject: 20 events met 60 optredens voor de jongeren

De Kunstbende is het grootste en voornaamste landelijke talentontwikkelingstraject voor jongeren tussen de 13 en 18 jaar. Deelnemers strijden in de categorieën Dans, Muziek, Taal, DJ, Film & Animatie, Fashion, Theater & Performance en Expo om een plek in de landelijke finale. De Popunie is de partner van de Kunstbende in Zuid-Holland en neemt sinds 2013 jaarlijks de productie voor haar rekening. De gehele provincie wordt bediend met deelnemers uit 40 Zuid-Hollandse gemeenten en uitvoeringen in tien verschillende gemeenten. Er is sprake van cofinanciering door de gemeente Rotterdam, de gemeente Den Haag, zes fondsen en tal van sponsors. Nooit eerder waren we zo succesvol als in 2017, met maar liefst vijf hoofdprijzen voor onze Zuid-Hollandse winnaars bij de landelijke finales.

Verbeteren netwerk en infrastructuur, communicatie

Gemiddeld 2 nieuwsberichten per dag, actuele info, recensies, achtergrondartikelen

Tweewekelijkse nieuwsbrief: 2.500 abonnees

MyStagePlan: 6.100 bandaccounts

Facebook likes: 7.000

Twitter followers: 4.250

Instagram followers: 1.400

Popunie in de basisvoorziening

Popmuziek en een levendig popklimaat hebben veel economische potentie voor een stad/regio en drukken een belangrijke stempel op het imago als potentieel vestigingsgebied of toeristische trekpleister. Popmuziek is actuele cultuur en spreekt aan bij alle lagen van de bevolking. Steeds meer beleidsmakers raken overtuigd van de betekenis en noodzaak van een vitale popsector voor de gemeente en de regio. De Popunie staat hiervan aan de basis in Zuid-Holland en levert vol overtuiging een actieve bijdrage aan de verdere ontwikkeling!

Elke euro die de provincie in de Popunie investeert wordt jaarlijks meer dan verviervoudigd dankzij aanvullende inkomsten van gemeenten, fondsen, opdrachtgevers, sponsors en deelnemers.

En last but not least: de Popunie functioneert zeer goed en de resultaten zijn zover op alle fronten geweldig. De doelstellingen worden bereikt, de gemeenten zijn zeer tevreden, er wordt veel extra geld gerealiseerd en het sluit naadloos aan op de uitgangspunten van het provinciale beleid.

Popmuziek is actuele cultuur en spreekt aan bij alle lagen van de bevolking

POPUNIE

Voornaamste kengetallen Popunie in 2017

Voor zowel de aantallen bereikte gemeenten als de deelnemende jongeren geldt dat het in de meeste gevallen niet bij een eenmalige deelname blijft maar meermalen per jaar plaatsvindt.

De bereikte gemeenten zijn gemeenten waar de activiteiten hebben plaatsgevonden. Het werkelijke bereik is groter omdat er ook jongeren uit andere Zuid-Hollandse gemeenten aan onze activiteiten deelnemen.

Bereikte gemeenten	> 40
Deelnemende jongeren	2.500
Deelnemende jongeren afkomstig uit aantal gemeenten	> 50
Bezoekersaantallen	Tienduizenden
Online bereik	Tienduizenden
Aantal Zuid-Hollandse bands/acts in database	> 2.500
Gerealiseerde additionele financiering	> 80%

Kunstgebouw

Duurzaam cultuuronderwijs

Kunstgebouw stimuleert duurzaam cultuuronderwijs in gemeenten in heel Zuid-Holland. Cultuuronderwijs – het beleven van kunst, het maken van kunst en het leren over je eigen verleden – is van essentieel belang voor de ontwikkeling van kinderen en de vaardigheden die passen bij de eisen van deze tijd en de toekomst. Door cultuuronderwijs leer je jezelf en de wereld beter kennen. En je ontdekt hoe de wereld eruit zou kunnen zien.

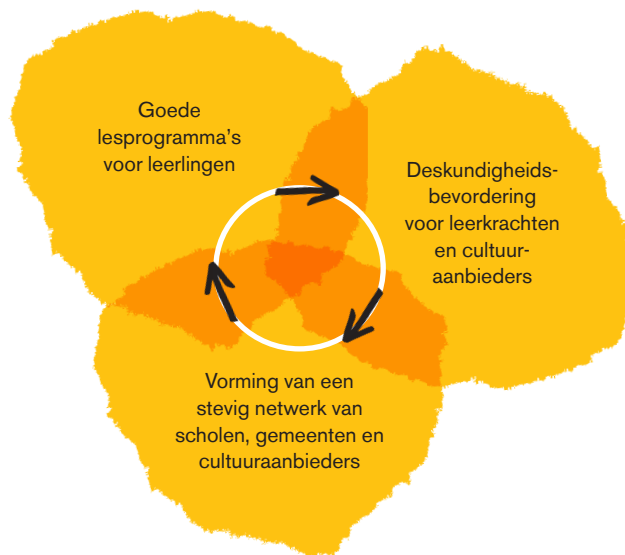
Kunstgebouw is er de afgelopen vier jaren in geslaagd succesvol te zijn bij het uitvoeren van haar provinciale taak, als onderdeel van de basisvoorziening cultuurparticipatie.

Sinds 2017 is Kunstgebouw in staat gesteld een actieve rol te spelen als penvoerder en ondersteuner van het landelijke programma *Cultuureducatie met kwaliteit* (CMK) voor 25 gemeenten.

Hierdoor zijn scholen in staat om de door het rijk gewenste kwaliteit te realiseren, juist in gemeenten die ondanks hun inspanningen onvoldoende middelen hebben om complete professionele ondersteuning te bieden.

Kunstgebouw is provinciale partner van gemeenten, scholen en culturele instellingen en draagt vanuit die rol zorg voor kwalitatief hoogwaardig cultuuronderwijs voor alle kinderen in heel Zuid-Holland. Hiermee draagt Kunstgebouw bij aan de ontwikkeling van een nieuwe generatie die leert creativiteit aan te boren en te gebruiken. Daarbij is, en was in de afgelopen jaren, de visie leidend;

- Cultuuronderwijs, een geheel van kunst meemaken, kunst maken en erfgoededucatie, is van essentieel belang voor de ontwikkeling van kinderen en de vaardigheden die passen bij de eisen van deze tijd en de toekomst.
- Cultuuronderwijs zorgt dat kinderen bruggen kunnen slaan en leren creatief van geest te zijn, hetgeen positief bijdraagt aan het vermogen om te gaan met de uitdagingen van de toekomst.
- Om kwalitatief hoogwaardig cultuuronderwijs te bieden is een gezonde infrastructuur van professionals nodig, net als een goede samenwerking tussen de spelers in het veld.

Weet je wat het met cultuur is?
Je moet het gewoon durven. Iets nieuws is altijd onwennig. Dan is het fijn om houvast te hebben aan professionals. Het is zo fijn dat bij de Kijk|Kunst-projecten filmpjes, mooie kunstwerken of voorstellingen en een goede handleiding zitten.

MINOUSKA KALWIJ VAN DE MARIASCHOOL IN DEN HOORN,
 LEERKRACHT GROEP 3.

Integrale aanpak

Om echt goed cultuuronderwijs te kunnen waarborgen, zijn wij actief op drie vlakken die onderling sterk met elkaar samenhangen.

- We zijn de spil in een gezond netwerk tussen scholen, gemeenten en cultuuraanbieders (Rijksprogramma *Cultuureducatie met kwaliteit*).
- We dragen zorg voor deskundigheidsbevordering van leerkrachten en cultuuraanbieders (*Kunstgebouw|Academie*).
- We ontwikkelen goede lesprogramma's voor leerlingen (*Kijk|Kunst en Doe|Kunst*).

Samenwerken is de weg

Kunstgebouw werkt samen met scholen, culturele instellingen, gemeenten en de collega-instellingen in de basisvoorziening aan een duurzame infrastructuur. Een infrastructuur, die cultuuronderwijs in al zijn facetten mogelijk maakt en van hoge kwaliteit is. Samenwerking komt tot stand in dialoog met het onderwijs; een dialoog over hoe scholen en instellingen met gemeenten hun expertise zo goed mogelijk kunnen inzetten voor hoogwaardig cultuuronderwijs. Kunstgebouw draagt zorg voor deze samenhang en kwaliteit.

Waardering van partners

Kunstgebouw is de zeer gewaardeerde provinciale partner voor basisscholen, gemeenten en cultuuraanbieders in Zuid-Holland. Het fundament voor goed cultuuronderwijs in de provincie. Uit naam van de provincie voeren wij een belangrijke maatschappelijk taak uit, namelijk het stimuleren van creatieve, communicatieve en sociale vaardigheden bij kinderen. Dit maakt hen zelfredzame, oplossingsgerichte en inventieve burgers van de toekomst.

Bouwen aan een provinciale infrastructuur

Met de activiteiten in de provincie Zuid-Holland, en als belangrijke speler in landelijke netwerken, heeft Kunstgebouw in de afgelopen periode stevig doorgebouwd aan de provinciale infrastructuur voor cultuuronderwijs. Door netwerken te ontwikkelen en met elkaar te verbinden, door scholing van professionals op scholen en bij culturele instellingen en door het ontwikkelen en organiseren van concrete activiteiten en producten. Samenwerken is essentieel in al onze activiteiten.

- We zijn penvoerder voor 25 gemeenten die deelnemen aan de landelijke subsidieregeling *Cultuureducatie met kwaliteit* (CMK).
- We zijn partner van scholen en gemeenten die gebruik maken landelijke subsidieregelingen zoals de *Impuls muziekonderwijs*.
- De inhoud van onze cursussen, inspiratiebijeenkomsten en coachingtrajecten komt tot stand in dialoog met scholen en cultuuraanbieders.
- Met *Kijk|Kunst* en *Doe|Kunst* brengen we een selectie van professionele kunst uit heel Nederland naar de kleinste kernen van de provincie.
- We ontzorgen scholen door het verzorgen van kant-en-klaar lesmateriaal bij *Kijk|Kunst* en *Doe|Kunst* dat we in dialoog met het onderwijs ontwikkelen en verrijken.
- Voor *Kijk|Kunst* en *Doe|Kunst* zetten we regionale netwerken op waar we ook lokale culturele aanbieders bij aanhaken.

		BEREIK	WAARDERING
Netwerk	Cultuureducatie met kwaliteit gemeenten die deelnemen aan CMK alle gemeenten die deelnemen in ons netwerk	25 45	
Deskundigheids bevordering	Kunstgebouw/Academie inspiratiebijeenkomsten cursussen	6 27	75% tevreden
Lesprogramma's	Kijk Kunst gemeenten scholen leerlingen	32 292 55.427	88% goed tot uitstekend
	Doe Kunst gemeenten scholen leerlingen	19 97 13.469	79% goed tot uitstekend

Taken en ambities Kunstgebouw

1 Bestendigen en uitbreiden kennis en infrastructuur voor cultuuronderwijs

De kennis, het netwerk, de activiteiten en communicatiekanalen van Kunstgebouw vormen een stevige bijdrage voor cultuuronderwijs in de provincie. Kunstgebouw is daarmee van grote waarde voor de gemeenten, scholen en instellingen in de hele provincie. De netwerken vormen een belangrijke basis om verder te bouwen aan duurzaam cultuuronderwijs voor alle kinderen in Zuid-Holland. Met name in het vmbo ziet Kunstgebouw mogelijkheden om met cultuuronderwijs bij te dragen aan het ontdekken en ontwikkelen van talenten bij jongeren die in de nabije toekomst de fysieke en sociale leefomgeving zullen vormgeven.

2 Uitbreiden deelname CMK

Het landelijke programma CMK zal ook na 2020 zal worden voortgezet. Vanaf 2017 – sinds Kunstgebouw penvoerder is – is de kwaliteit in de deelprojecten toegenomen, van de kennisdeling en trainingen wordt goed gebruikt gemaakt. Maar er valt nog veel werk te doen. Ruim 200 basisscholen doen mee met CMK (= 35% van de scholen in het werkgebied) maar 65% dus nog niet. De verankering van cultuuronderwijs kost op veel deelnemende scholen nog wel wat tijd evenals het realiseren van duurzame samenwerkingsverbanden.

3 Een goede basis voor cultuuronderwijs

Veel scholen kiezen voor de programma's *Kijk|Kunst* (meemaken van kunst) en *Doe|Kunst* (maken van kunst). De programma's zijn een goede basis voor cultuuronderwijs. Niet alleen de kwaliteit, maar ook de organisatie en planning sluiten aan bij de vraag van de scholen. De komende jaren wil Kunstgebouw zich verder inspannen om scholen en het aanbod van lokale culturele instellingen samen te brengen. Samenwerking met de gemeenten – via CMK – kan dat

proces versterken. Kunstgebouw zet de expertise op het gebied van logistiek in om duurzame samenwerking tussen scholen en culturele instellingen te stimuleren.

4 **Kwaliteitsbewaking**

Bovendien speelt Kunstgebouw als tweede-lijnsorganisatie een belangrijke rol bij het bewaken en ontwikkelen van de kennis over en daarmee de kwaliteit van cultuuronderwijs in de provincie Zuid-Holland. Kunstgebouw stelt nieuwe kennis over cultuuronderwijs vanuit wetenschap en best practices via kennisdeling en scholing beschikbaar voor de regionale netwerken. Tegelijkertijd is Kunstgebouw een serieuze partner voor andere expertisorganisaties, waaronder Erfgoedhuis Zuid-Holland.

5 **Financiering**

Als onderdeel van de Basisvoorziening Cultuurparticipatie van de provincie Zuid-Holland zet Kunstgebouw de organisatie in om haar doel te bereiken: de mensen en het pand, de kennis en de werkplek van waaruit alle projecten worden ontwikkeld. De deelnemersbijdrage van de scholen voor *Kijk|Kunst* en *Doe|Kunst* (circa 50% van de totale deelnemersbijdrage) maken het mogelijk de activiteiten in deze programma's in te kopen en uit te voeren. De bijdrage CMK van het Fonds voor Cultuurparticipatie (de andere 50% van de deelnemersbijdrage) gaat voor het allergrootste deel naar de lokale projecten die daarvan activiteiten betalen.

Kunstgebouw fungeert als provinciale tweedelijnsorganisatie. De provincie toont daarmee dat zij verantwoordelijkheid neemt voor de kleine gemeenten in het landelijk gebied, die weliswaar hun verantwoordelijkheid nemen voor cultuuronderwijs (25 gemeenten nemen deel aan CMK) maar binnen hun eigen grenzen door hun kleine omvang de professionele ondersteuning ontberen om cultuuronderwijs in de door het rijk gewenste kwaliteit te realiseren. De bestuurlijke herindeling die gaande is, heeft dat tekort nog niet opgevuld.

Kunstgebouw opereert momenteel met een minimum aan middelen en menskracht. Waar de organisatie ooit uit ruim 70 mensen bestond is dat nu 12 fte. Kunstgebouw heeft goed werkgeverschap en kwaliteit hoog in het vaandel, en pleit voor voldoende financiering om de basisorganisatie in stand te kunnen houden op een manier die past bij de uitgangspunten van de landelijke arbeidsmarkt-agenda.

Kunstgebouw draagt bij aan de ontwikkeling van een nieuwe generatie die leert creativiteit aan te boren en te gebruiken

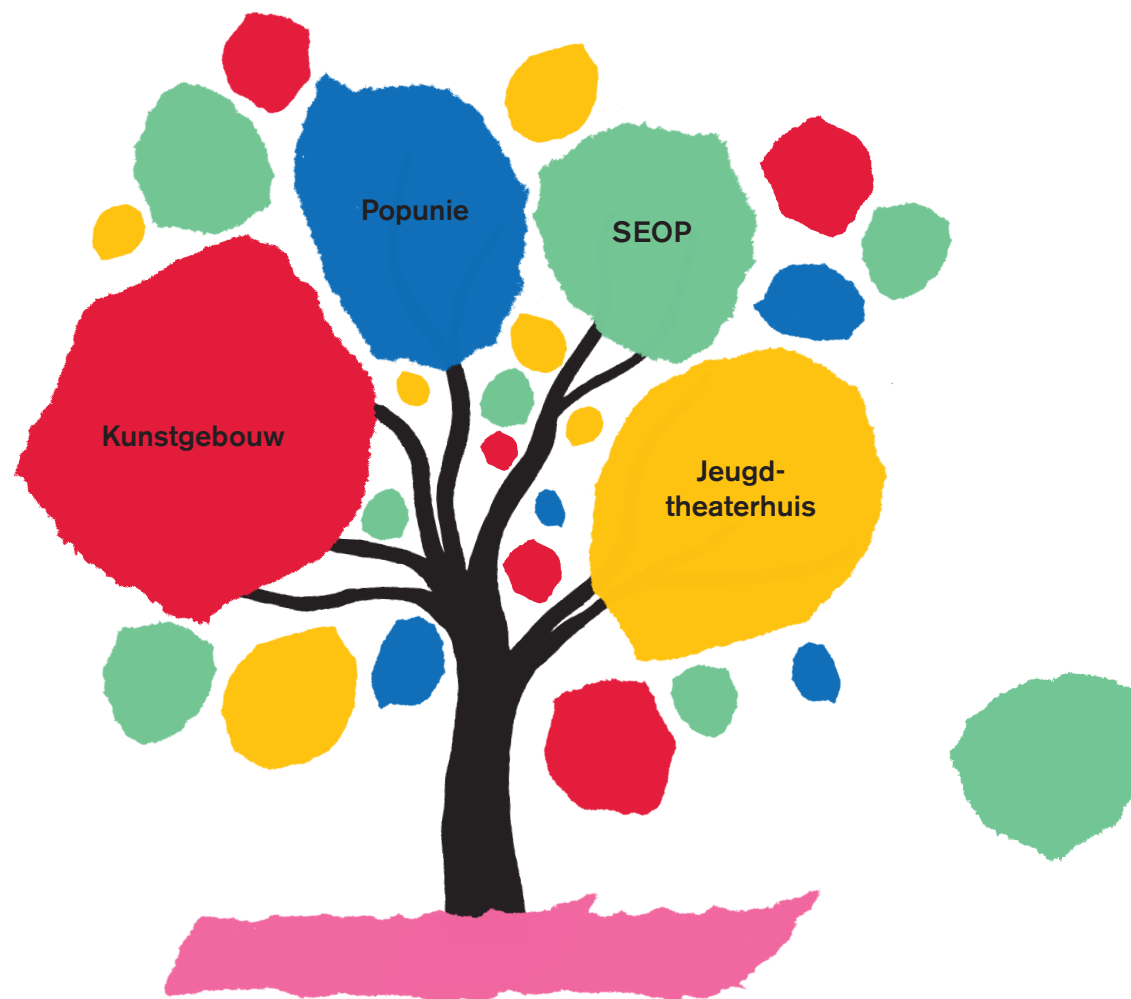
KUNSTGEBOUW

Foto: Bas Czerwinski

Tot slot

- De Zuid-Hollandse basisvoorziening cultuur-participatie ontwikkelt de creatieve kracht van alle kinderen en jongeren in Zuid-Holland.
- De basisvoorziening draagt daarmee bij aan de gelijke kansen voor kinderen en jongeren in het landelijk gebied.
- De basisvoorziening vormt een stevig fundament voor cultuureducatie en -participatie waar gemeenten, scholen en lokale culturele instellingen op kunnen bouwen.
- De basisvoorziening versterkt wat er is in de gemeenten in Zuid-Holland en vult aan wat er ontbreekt.
- De instellingen in de basisvoorziening werken samen op basis van complementariteit.
- De basisvoorziening versterkt het middenkader van de Zuid-Hollandse cultuur.
- De basisvoorziening draagt zorg voor kwaliteit en waardevermeerdering van cultuur in Zuid-Holland.
- De basisvoorziening sluit aan bij het landelijk beleid en brengt rijksmiddelen naar de gemeenten in de provincie Zuid-Holland.
- De basisvoorziening genereert een multipliereffect voor de geïnvesteerde provinciale middelen.

**Cultuur is niet het sluitstuk op de basisschool,
maar misschien wel de kern voor de ontwikkeling
van jonge mensen** MINISTER INGRID VAN ENGELSHOVEN

Kunstgebouw

Directeur Aukje Bolle
Broekmolenweg 20
2289 BE Rijswijk
015 - 2154515
www.kunstgebouw.nl

SEOP

Directeur Maria Lewanski
Kanaalweg 21
2584 CD Den Haag
070 - 3521197
www.orkestkidsite.nl

Popunie

Directeur Martin Scheijgrond
Pannekoekstraat 102
3011 LL Rotterdam
010 - 4123455
www.popunie.nl

Jeugdtheaterhuis

Directeur Theo Ham
St. Jobsweg 5
3024 EH Rotterdam
085 - 7820982
www.jeugdtheaterhuis.nl

JEUGDTHEATERHUIS

